

„IŠEIVIŲ DRAUGAS“
eina kartą į savaitę kiekvieną savaitę.

KAINA JO:

metams 8 (\$2.)
pusmečiui 4 šil. (\$1.)
3 mėnesiams 2 šil. (50c.)

Pagarbinimai 6 penai už ketvirtinį colį, arba sulig sutarties.

Puiki spaustuė da bams atlikti.

Savo knygų sandėlis.

Adr.: „Išėivių Draugas“,
281 Eglinton Street,
Glasgow.

Lietuvos
Nacionali
M.M. Mykalo
Biblioteka

IŠEIVIŲ DRAUGAS.

„IŠEIVIŲ DRAUGAS“

Lithuanian Weekly newspaper. Published every Saturday by St. Joseph's Lithuanian R. C. Association of Labour. Official of all main Lithuanian Associations in Great Britain. Most popular newspaper, by far largest circulation amongst Lithuanians in United Kingdom. Advertisements in newspaper are bound to bring best results.

Subscriptions:

Yearly 8 sh., halfyearly 4 sh.
Advertisements 6d per square inch.

„Išėivių Draugas“,
281 Eglinton Street,
Glasgow.

LEIDŽIAMAS BRITANIJOS L. K. DARBININKŲ Š. JUOZAPO SAJUNGOS

No.3 (101 metai V)

19 SAUSIO 1918 m.

Atskiras eka. 2 penai.

Pamaldos.

20 Suusio MOSSEND.

PRIBUKIT. Visi Sąjungos Centro Valdys nariai, malonėkite pributi ateinančiame Utarninke 22 sausio į Glasgową, ant pasėdžio, kurs atsibus „Is. Dr.“ spaustuė. Laikas nuo 6 val. vakare. C-to raš. J. Vencius.

Du Metu Darbo.

Sajungiečio Balsas.

Negalime praleisti be paminėjimo bent keliais žodžiais dviejų metų sukaktuvių po to laiko, kai Britanijoje susiorganizavo Sv. J. Darbininkų Sąjunga. Tai nemėnkas mūsų, Britanijos lietuvių, gyvenime atsitikimas.

Dar 1915 metų pabaigoj svarstyta apie įsteigimą Katalikų Darbininkų Sąjungos, bet ji tėsusitvarkė 6 vasario, 1916m., kada Bellshillyj surengta pirmas tame klausime delegatų suvažiavimas. Pirmo to organizatoriai buvo gerokai dalyką paaiškinę per „Išėivių Draugą“, prakalbas ir tt.

Delegatų suvažiavime dalyvavo 30 delegatų nuo įvairių Škotijos lietuvių kolonijų ir net vienas iš Manchester (p. A. Trečiokas), Anglijoje, tuo tikslu atvyko. Britanijos lietuviai pasirengė užmanymą paremti ir taip galutinai sudaryta naujos organizacijos įstatai, pradėta steigti kuopos.

Naujoji organizacija (Britanijos Lietuvių Katalikų Darbininkų Šv. Juozapo Sąjunga) tarp kitų prisimė sau svarbiausį tikslą: platinimą ir rėmimą katalikų spaudos, kurios svarba šiais laikais savaimi aiški.

Kun. Norbutas sutiko sąjungai perleisti „Išėivių Draugą“, kurį ir toliau apsiėmė vesti. Po to „Išėivių Draugo“ įtekmė ir prasiplatinimas žymiai padidėjo, sustiprėjo, netrukus susirado daugiau uolių platintojų - agentų ir organizuotų skaitytojų. Vargiai rasi kur lietuvių burelį, kurs tebudamas vos tokiame skaitliuje kaip kad Britanijoje, visgi tiek daug laikraščių išrašintų. Ypač Sąjungos kuopos prisidėjo prie platinimo „Išėivių Draugo“, „Darbininko“, „Draugo“ ir kitų katalikų laikraščių.

Negana to, nedidelis Britanijos lietuvių darbininkų burelis, turtingesnis gerais norais neg pinigais, vos paraginus, netruko sumesti šeraiš-dalimis ir paskolomis bei aukomis virš £300, reikalingų savo spaustuėi įsitaisyti. Spaustuė įrengta ir „Išėivių Draugas“ paliovė buti įnamiu, pradėjo savo gaspadorystę.

Greta „Išėivių Draugo“ išleista bei pradėta leisti daugybė knyguciu, tų tarpe milžiniškoji poligrafija „Britanijos Lietuviai“, kurios išleidimas, manyta, reikalau vien popieriui virš £100. Ir šiaip jau spaustuė padėjimas buvo gerokai pradėjęs stiprėti, atgrąžinta visos paskolos (apie £100) ir pradėta išmokėti dalis beirer. Tik ant nelaimės del Konvencijos, išvažiavus Rusijon

daug Sąjungos uolių rėmėju, laikraščiu ir spaustuėi pasunkėjo. Pasunkėjo ir del Sąjungos kuopų užlaikyti svetaines ir tt. Apsistoti prirėkė su leidimu „Britanijos lietuviai“ knygos: lig nelaimėi ir popieris pabrango į tą laiką bent dvigubai per keletą mėnesių, beveik 4 kartus kaip prieš karę buta.

Visgi, nenusiminta. Tvirtai pasitikama pergyventi laimingai nelaimingus laikus. „Išėivių Draugas“ tebleidžiama ir viltis gera: k.s bus-kas nebus, bent „Išėivių Draugas“ nesustos ejęs. Laikraštis, kurs iki šiol nesivaikydavo sensacijų, neskelbdavo paskalų už tiesą, aiškindavo dalykus kaip jie yra, neliedavo atramento ginčams, nepataikaudavo niekam, rašydavo daugiausiai apie mūsų gyvenisius reikalus, budavo veidrodžiu, atspindžiu mūsų gyvenimo, vargų ir linksmybių, nekandžiodavo ir nesiekdavo vaikiytis šėselius, tas laikraštis neš mums apšvietą kaip nešės. Nors laikai ir sunkyn eis viskam.

Per tuodu metu Sąjungos ypač žymė dikta. Organizatoriai, prakalbininkai, agitatoriai nemaž išjudino lietuvių katalikų visuomenę, parėmė susipratimą. Prisidėjo prie katalikų spaudos praplatinimo. Tas Sąjungos nuopelnas žymiausias.

Šiandien verta prisiminti sau ir pirmesnius Sąjungos sumanytojus, įvykdintojus, tuos kurie prie Sąjungos pridėjo savo skaitiką, darbą ir pasišventimą. Naudinga pasėjo sėklą, kuri nešė, neša ir neš gerus vaisius ant naudos vargingiems lietuviams išėivių darbininkams. J. V.

Politikos Atgarsiai.

Lenku laikraštis „Dzieunik Polski“ No 233 spalio 12 d. taip aprašo Tautos Tarydos įsikurimą užimtoje Lietuvoje*.)

„Vilniuje, vokiečių karo valdžiai leidžiant įvyko lietuvių visuomenės darbininkų suvažiavimas, kuris ir kreipėsi į Bavarij kunig. Leopoldą, vyriausiąjį vokiečių armijos vadą vakarų fronte, prašydamas, kad Lietuva tvarkytų rinktiniai krašto atstovai. Kunig. Leopoldas leido įkurti krašto atstovų Tarybą, kuri karo valdžios prižiurima turės pasitarus „išdirbti pagrindą kraštui valdyti ir Lietuvos ukiui atstatyti.“

Kunig. Leopoldas pažymėjo, kad tokiu budu Lietuva turės tapti kulturinga šalimi, ir kad šis kraštas, dabodamas visas lietuvingumo žymes, turi duoti laisvai vystytis ir dalyvauti šalies reikaluose visiems savo gyveniojams.“

Rugsėjo 24 d. ober-leitenantas Kugler'is pristatė kunig. Fr. J. Isenburg-Biršteinui Seimo išrinktus Tarybos narius: gyd. Joną Basanavičių, gimn. mokytoją Kazį Bizauską iš Panevėžio, gimn. direktorių Mykolą Biržiską iš Vilniaus, Semoną Banaitį iš Kauno, gimn. direktorių Praną Dovydatį iš Kauno, inžinierių Steponą Kairį iš Vilniaus, Petrą Klimą iš

Vilniaus, agronomą Donatą (von) Malinauską iš Vilniaus, dekaną Vladą Mironą iš Daugų, „obyvatelį“ Staislovą (von) Narutavičių iš Brevikų, kun. Alfonsą Petrulį iš Pievašunų, red. Jurgį Šaulį iš Vilniaus, kan. prof. Kazimierą Šaulį iš Kauno, Jokubą Šerną iš Anykščių, advokatą Antaną Smetoną iš Vilniaus, „obyvatelį“ Joną Smilgevičių iš Užvenčio, kun. Justiną Staugaitį iš Panemunės, apie Kauną, agronomą Aleksandrą Stulginską iš Vilniaus, banko valdininką Joną Valokaitį iš Pilviškių ir avokatą Joną Vileišį iš Vilniaus.

Kiekvienas Tarybos narys gavo iš kunig. Isenburg'o artistingai gražiai padarytą diplomą (paliudymą), kad yra Tarybos narys. Iteikdamas diplomus kunig. Isenburgas pažymėjo kad į Tarybą jeis dar lenkų, gudų, vokiečių, žydų atstovai ir pažadėjo greit įnešti Tarybai apsvarstyti naują valsčių (gminų) sutvarkymą. Pakalbėjus Isenburgui vokiškai, vertėjas jo kalbą išdėstė lietuviškai.

Minėtoji Taryba dar prieš savo įsikurimą sutiko smarkią opoziciją. Rugsėjo 6 d. susirinko Vilniuje darbininkų klubo salėje žydų, lenkų, lietuvių, gudų demokratių ir socialistinių sluogsnų atstovai*) ir nusprendė reikalauti, kad „spręsti lietuovs ateiti, ją sutvarkyti, užmegzti santykius su kaimynėmis valstybėmis ar tautomis, gali tik Steigiamasis Susirinkimas, rinktas visų lietuvių-gudų krašto gyventojų“ Tuo remdamies susirinkusieji, smarkiai protestuoja del naudojimo vyriausųjų Kuriamojo Seimo teisių, iš kur tie pasikėsinimai nekiltų“.

Gudai taipgi protestavo, kad Gudija išskiriama iš ploto, kame dirbs turės įtakos Taryba, vadinama „Militar-Verwaltung Litauen“ jeina maža dalis, vadinamoji „Verwaltung-Bialystok-Grodno“, nėra Tarybos žinioje. Gudų laikraštis „Homon“ reikalauja, kad visos vokiečių dabar užimtosios gudų žemės būtų prijungtos į tą kraštą, kuris jau turi savo Tarybą ir kad gudai gautų Taryboje savo atstovams atsakantį skaičių. Reikia dar pridurti, kad anoji „Lietuva“ su šalies Taryba neapima Gardino gub., užimtųjų Minsko gub. apskričių ir Vilniaus gub. Lydos apskričio. Be to turbūt nėra ten ir kraštų esančių dar anapus vokiečių fronto.

Kaip sakėme augščiau, kunig. Isenburgas pažymėjo, kad į Tarybą jeis ir kitų tautų, gyvenančių mažumoje, atstovai.

„Liet. Aidas“, leidžiamas Vilniuje, rašo, ko reikalau lietuviai iš kitų tautų atstovų, jeinančių į Tarybą. Jie pirmiausia, pasak „Liet. Aido“, principaliai turės pripažinti reikalą kurti lietuvių valstybę. Savo tautoms jie turi teisės reikalauti, gad „Lietuvoje, įkurtoje naujomis politikos sąlygomis, kulturinė būtų laisvė ir santaika su lietuviais“. Antroji sąlyga, jie turi mokėti lietuviškai, nes negalimas daiktas, kad lietuviai Taryboje vartotų svetimą kalbą.

Tarybos darbo dirva dar nėra pilnai apribota ir nieko tikro nežinoma. Taip-pat nėra griežtai nustatytos ribos, kuriose veiks Taryba. Tik iš laikraščių ir prakalbų galime spėti, kad busimoji Lietuva aprėps „etnografinę“ Lietuvą. Nors ir šis supratimas nėra pakaktinai aiškus.

Nežinia ir kaip supranta vokiečiai juridinį padėjimą naujai besikuriančios valstybės tarp kitų valstybių. Lietuviai arba geriau bus pasakius tautininkai, t y litvomanai savo prasyje vokiečių valdžiai reikalavo įkurti nepriklausomą valstybę etnografijos pagrindais. Savo atsakyme gi kunig. Leopoldas pabriežė tik apie „prirengiamąjį darbą Lietuvai atstatyti“.

Tas pastebėjimas supinamas su vargais-nelaimėmis, kuriuos Lietuva laike karo iškentėjo ir baigiama žodžiais: „Tvirtai tikėdami galutinai pergalėsiu, vokiečiai yra pasirengę padėti atstatyti Lietuvą“. Apie politinį Lietuvos padėjimą nieko aiškiau nepasakoma. Žodis gi „atstatymas“ vokiškai wiederbau“ gali reikšti tik ukio atstatymą, technikinę paspirtį. Vokiečiai nesiskubina aiškiai tarti žodį del Lietuvos valstybės ir tai kas ligšiol daroma, greičiau panašu savyvaldybei, negu nepriklausomybei.

Neaiškų ir pilną įvairių kabelėlių tikrąjį stovį reikia papildyti lenkų pažūirą į šį klausimą. Visos lenkų srovės taip Lenkijoje, taip ir Lietuvoje vienu balsu nori Lietuvai nepriklausomybės ir unijos atnaujinimo su nepriklausoma Lietuva“.

Taip tai lenkai aprašo naujos Tarybos Lietuvoje įsikurimą.

IŠMUŠTA OFICIERIAI.

JUODOS JURĖS LAIVINO PAIRIMAS.

Dabar paaiškėjo, kad ne vien Kronštado jurininkai išmušė savo oficerius. Juodos jurės laivine buta tas pats. Revoliucionieriai ten išmušė daugybę oficerių, kiek tikrai-nežinia. Britų laikraščiai apskaito, kad taip paskersta nuo 60 iki 100 ar gal virš oficerių. Tu tarpe buvę 4 admiralai, 1 generolas, keleta kapitonų.

Užmušėjistėje vadovavo socialistai-bolševikai. Jiems pigu buvo jurininkus prikaltinti prie oficerių išmušimo. Mat, daug oficerių buvo nemylimų. Vėl, kai kurie iš tų dalyvavo 1912 m. sknilime. Tuokart tie oficeriai „malšino“ jurininkų maištą ir daugybę matrosų išsaudė.

Kaip saikavo kitiems-taip patiems jiems atsaiukuota. Gal tas ir sulig teisybės. Tik anų išmuštų oficerių žiaurumas, apsiereškes prieš 6 metus, negali pateisinti šiandieninio socialistų žiaurumo.

MANCHESTER. Nedėlioje 20 sausio Sąjungos Kuopos susirinkimas ant 1 val. po p., vadinas, tuoj po pamaldų bažnyčioje. Kviečiame visus „Išėivių Draugo“ skaitytojus susirinkti susitvarkymui ir išrinkimui valdybos 1918 metams. Valdyba

TRUKSTA: „Išėivių Draugo“ pereinę 1917 metų sekanciu numeriu: 40, 46 ir 49. Jeigu, kurie agentai turėtumėte užsilikusiu minėtu numeriu, malonėkit prisūsti, už ką busime dekingi. „Is. Dr.“ Administracija.

Angliakasiams Nelaimė

APIE 140 ŽUVO.

NE PIRMA NELAIMĖ.

Per karę kasdien žuva tukstančiai žmonių, todėl žmonija pripratus gan lengvai kalbėti apie nelaimes: žemės drebėjimus, ugnikalnių išsiveržimus, sprogimus ir tt. Kitu laiku, ne per karę, apie tokius atsitikimus rašytų plačiau visi laikraščiai.

Bet visgi, pripratus skaityti tukstančius žuvusių ten ar kitur, visgi skaitytojai mūsų be abejonės priims šią nesmagią žinią kaip labiau sujudinantią. Jei ne dėl kitko, tai bent dėl to, kad čia kalba apie vieną iš didžiausių angliakasių nelaimių. Didžiūma mūsų skaitytojų patis angliakasiai ir kasdien išstatyti ant pavojaus panašių nelaimių. Čia nors ne karės frontas, bet kasdien angliakasis gali nelaimėje sutikti: apdegti, užtrokšti nuolat puolanti uolos gali sutrėkšti, it vabalą.

Didžioji nelaimė patiko angliakasiams, dirbusiems *Minnie Pit, Midland Coal, Coke and Iron Company, Ltd., Halmerend miestelyje, Staffordshire, Anglijoje*.

Subatoj (12 sausio) išryto kaip paprastai į kasyklą įsileido 247 angliakasiai. Darbas varyta kaip paprastai maž daug iki gv., laiko, kada angliakasiai bent kai kurie stabtelėję užkandai ir trumpam poilsiu. Kasyklos tos labai pavojingos dėl nuolat ten slankiojančių gazų. Dirbama su didžiomis lempomis, kurios negali padegti gazų. Del nežinomos priežasties darbininkams dirbant gazai užsidegė ir išsprogo baisiai. Kurie nesuspėjo prigulti ant žemės ir prisidengti apdegė visiškai. Sprogimas buvo taip bausis, kad daugumoj vietų užgriuvo uolos ir žemės ant kelių. Mediniai ramentai neišlaikė. Ant žemės paviršiaus sprogo nesigirdėjo, bet pagal skylės, per kurią leidžiamasi į urvą, rodė žemę sudrebėjo.

Netrukus apie nelaimę sužinojo aplinkiniai kaimeliai. Iš ten išsigandusios moteris, vaikai ir vyrai, kiti nespėję gerai apsiginti, atbėgo pagal „petes“ (anglių kasyklos, urvo). Mat, ant daug mylių aplinkui angliakasiai, dirbusieji toj kasykloj, turėjo gimines, pažinstamus, bičiulius.

Suprantama, kožnas bėgo žiūrėti ne tik dėl žingeidumo, bet persitikrinimui kas atsitiko su jų vyrais, tėvais, vaikais, bičiuliais. Žmonių būriai, nežiurint į didelį saltį stovinę ant vietos išsismomis valandomis.

Netrukus pradėta gelbėti kas buvo galima. Ugnagesiai (fajermonai) ir šiaip jau pagalbos vyrai, daug savanorių iš minios apsirėngę kaip galima, užsimovę ant galvų maišus nuo gazų apsaugai, ėmė leisti žemyn, su lopetomis, įvairiais gelbėjimo prietaisais. Netrukus pradėjo rodytis pirmieji išsigelbėjusi. Vienoj vietoj ačiū sąmojingai nukreiptam į šalį orui (ventiliatoriaus mašinistas praleido oro traukimą į šoną) gazai nespėjo išsiveržti. Apie 40 angliakasių ten buvusių todėl netrukus laimingai išsikėlė laukan.

Reikia atminti, kad sprogius gazams pritrūksta gero oro kvėpavimui, užtai blogo, nuodingo visur atsiranda. Todėl kas jei ir neapdega, ne užgriuva, visgi pagaruoja, pritrūksta nuo gazų. Jei ilgiau gero oro neatgauna, tai ir visai užtrokšta. Todėl negali patis išsigelbėti, pasikelti, paeiti, kad gazų apimti sudrimba be sąmonės ant vietos.

Su laiku dar ištraukta iš po žemių keli desėtkai sužeistų, pritrūkusių, apsvilusių, vos gyvų angliakasių. Bet kai kur keliams užgriuvus gelbėtojai negalėjo prasimušti; jie dirbo valandas iš valandos be poilsio. Po visų jų darbu galutinai iš 247 buvusių prie darbo angliakasių iškelta viršun 87 gyvi, iš jų daugelis sunkiai sužeistų, apdegusių, patroškusių, sudaužytų, kai kurie visai sveikintelai. Iš to 17 ištraukta jau liavonais. Darbai neužmesta, vis nauji liavonai atrandama. Bet jau spėjama, kad atlikę po žemėje angliakasiai seniai jau žuvo. Taip iš 247 vos išsigelbėjo 87, gi žuvo apie 106.

Sunku aprašyti džiaugsmą tu, kuriu saviškiai išgelbėta, nors neretai paliegliais ant viso amžiaus. Kiti verkė iš džiaugsmo, sveikindami savo vyrus, tėvus, vaikus. Užtai kiti laikėsi iki paskutinios vilties, bet pamatę, kad vilties nėra, kad jų artimi žuvo, baisiai nusimynė. Verksmas ir dejavimas moterų ir vaikų buvo didis. Kiti pažinę ištrauktus liavonus, nenorėjo nuo jų trauktis. Dar kiti ir džiaugėsi atradę vieną-kitą saviškį tarp išgelbėtų, ir verkė, liudo nerasdami kitų. Kai kam žuvo po kelius: vyras, keli vaikai, broliai ir tt. Kitam vieni žuvo-kiti išsigelbėjo. Visokių buta.

Pora vyrų apie pusmylį kelio bėgo nuo prisiartinančių gazų. Bet gazai pavijo ir perbloskė. Laimei jų juos tuojau užtikto gelbėtojų burs ir atgaivino.

Pažymėtina du dalyku. Toj kasykloj, ant kiek žinome, nedirba lietuviai: nepriimama. Kiek tik netrukus manyta dalis tų angliakasių suimti į britų kariūmenę: žuvo ir apie namus, nereikėjo Prancuzijos fronto.

Toji nelaimė kasyklų istorijoj nėra pirma. Ainaip, nekaltant apie mažesnių nelaimių istisus šimtus (pasitaiko kas savaitę po keletą), štai sąrašas didesnių nelaimių anglių, anglių kasyklose:

žmonių žuvo	
176	1890-Llanerch Colliery, near Abersychan
116	1892-Parkslip, Tondy, South Wales
139	1893-Combe, Thornhill, near Dewsbury
286	1894-Albion, near Pontypridd, South Wales
77	1895-Audley, North Staffordshire
120	1906-Wattstown, Rhondda Valley
168	1909-West Stanley, Durham
136	1910-Wellington, Durham
344	1910-Pretoria, Bolton
437.	1913-Senghenydd South Wales

LAIŠKAS IŠ RUSIJOS.

16 (29) Lapkr. 1917m.
Omsk (Sibiras).

Gerbiamasis,

Pranešame Tamstai (Kun. Norbutui) Kad mes visi iškeliavusieji į Rusiją dabar esame Sibire, mieste Omsk. Kas su mumis bus niekas gerai nežino kaip nežino ir tie, kam žinoti prigulėtų. Apie Rusijos padėjimą nerashme, nes ten galit patis nusimanyti. Dabar Rusijoj laukiama ko tai nepaprasto, dideliu gyvenimo perversmiju. Daug negalime rašyti, nes labai norime kad šis laiškutis Tamstą pasiektų. Visų pažįstamų vardu Tamstą sveikiname ir linkime nuo V. Dievo sveikatos bei nenuilstančios energijos darbuotis ant naudos pasilikusių ir del šviesesnės ateities lietuvių tautos.

A. Kazemekaitis
K. Matulaitis.
V. Mikalauskas.

BROLIŲ LAIŠKAI

Aš, Jurgis Karaševičia, atsišaukiu į Išeivių Draugą, prašydamas dėti mano šį laiškelį broliams lietuviams. Norėčiau sužinoti adresus lietuvių, tarnaujančių krautimenėje. Todėl prašau visų lietuvių prisiusnti man adresus savo pažinstamų, esančių britų Armijoj. Irgi prašau, idant siunsty ant mano adreso senus numerius katalikiškų laikraščių bei knygu, aš jas pasiunsiu kareiviams lietuviams. Tuo parodysim, kad nepamiršome savo brolių esančių Armijoj. Irgi pranešu, kad turiu adresus keletos kareivių amerikiečių.

Su pagarba,
Jurgis M. Karaševičia

104 Town Road, Lower Edmonton, N. G

Kada Rusijon Nuvykta.

Lietuviai Sibirijoj.

Gavom keletą laiškų nuo išvažiavusių (del Konvencijos) Rusijon lietuvių vyrų iš Škotijos. Jie rašyta arba Archangelske, arba Sibire. Iš tų laiškų susigaudyt galim, kada Rusijon vyrų nuvykta.

K. Matulaitis ir Archangelsko, rašo, kad Newcastle apleidę 19 spalij, Archangelską pasiekę 29 spalij (esą nedėlios rytą): Bet 29 spalij buvo panedėlis. Vėl, Škotijon negauta nuo vyrų laišakai, rašyta po 19 spalij. Paimiava, tur buti, del atbuio rusiško kalendoriaus, kurs Rusijoj ant 13 dienų vėl-kasi paskui. Sulig rusų kalendoriaus, 29 spalij išpuola nedėlioj, bet pas mus tuokart jau 11 d. lapkričio. Matomai, Britanijos lietuviai, įsėdę į rusų laivą „Carą“ užkarto pasisavino rusų kalendorių ir sulig jo skaito dienas. Laiškuose betgi tas nepažymėta.

Iš K. Matulaučio laiško sprendžiant, keleiviai (kurie apleido Lanarkshire iš 16 į 17d. spalij ir ant laivo Newcastlyj sulipo 17 spalij: sulig rusų kalendoriaus tai buvo vos 4 spalij:) Newcastle apleido ne tuojau už 2 dienų, bet Visų Šventų dienoje, 1 lapkričio (sulig rusų 19 spalij). Išbuvo tad Newcastlyj 15 dienų.

Išvažiavę iš Newcastle per visus Šventus apie 2 val. po pietų kelionėje ant jurių išbuvo arti 10 dienų. Į Archangelską pribuvo nedėlioj 11 lapkričio (sulig rusų 29 spalij) apie 10 val. išryto. Nuo Newcastle iki Archangelsko virš 1900 mylių.

Archangelske visi keliauninkai atgavo laisvę. Nors jie nukeliavo Rusijon neva kareiviamui, bet rusai kareivių nenori, todėl tikriausiai iš visų nė vienam nereiks kariūmenės stoti. Bent tas aišku, kol kas iš iškeliavusių Rusijon del Konvencijos lietuvių nė vienas nepaimta priverstinai į rusų armiją. Ir jei dalykai nepersimainys-neims. Kadangi Rusijon kasdien viskas augstyn kojomis virsta, tai kaip bus toliau-negalima išpranašauti pranašu nesant, bet jei dalykai nepersimainys-iškeliavusieji visai neregės kareiviamui. Tą patvirtina ir laišakai.

K. Matulaitis rašo, kad Archangelske duota liuosybė visiems keleiviams keliauti kur kas nori, žino ar išmano. Į paskirtą vietą nuvažiavimui bilietas geležinkelio duota valdžios uždyką (mat, ten geležinkeliai priguli valdžiai, tai nė bilietų nereikia išpirkinėti).

Pats K. Matulaitis su dauguma lietuvių pasirinko važiuoti į Pietų Rusiją, arti Krymo pussalio, nepertolimiausiai nuo Kaukazo, į Jekaterinoslavą. Ten ir išvažiavo jau 30 spalij (12 lapkričio). Tik kaip ten išėjo toliau nespėjom sužinoti. Gana to, kad didžiūma Britanijos lietuvių atsidurę ne prie Juodųjų jurių, o kur ten gilumoje Sibiro, Omske. Iš ten gavom laiškus.

Pažymėtina du menkniekiu-kurijozu. Caro laikuose lietuviui Sibiras-reiškė peklą, baidyklę. Bernas mesdamas ukininką rėkdamas: „Ką aš čia pas jusų bručysiu-dirbsiu, pas jusų Sibiras! Ar aš koks sibirninkas. Sunku it Sibirijoj!“ Vėl, užpykęs činovnikelis arba ir šiaip susėdas baugino: įskunsiu, girdi, tai nepasijusi Sibirijoj atsiduręs!

Na, laikai persimainė. Caro nėra, kožnas-caras. Tik toji prakeiktoji Sibirija šiandien pasijuto kur kas iaimesnesni už kitas Rusijos vietas. Šiandien Sibirijoj prieglauda vargšams darbininkams saugesnė ir ramesnė, neg Petrogrado bei Maskvoa socijalistų rojui. Į Sibirą traukia tie, ką nenori betvarkėje iš bado bei šalčio mirti: Sibiras priglaus! Į tą Sibirą, jau neva iš savo valios, nusikriauštie lietuviai iševiai iš Rusijos ir Britanijos. Nusikriauštie ne žandarų nagaiomis varomi, bet „darbininkų prietelių“ „socijalistų“ betvarkės. Tikisi pelnysia Sibire geriau, neg bil kur kitur Rusijoj. Koks pranašas būtų drįsęs tą pranašauti prieš 2 metų, net prieš pusmetį! Mainosi laikai.

Antras patėmijimas. Daugel kas vykstant į Rusiją jautės lig į tėvynę keliaujas. Kitas tiesiai manė sau: nuo Lietuvos bus už kelių žingsnių, galės ant tvoros pasistojes užmatyti savo gimtynę. Na, prisiartinio prie Lietuvos, nēr ko sakyti: buvo už mažiau neg 1000 mylių, atsidurę už 3 ar 4 tukstančių! Ne vienam rodės, kad Rusija pasiekus ir vargams bus galas. Bet viskas rodo, kad tai tik pradžia vargų. Nes tėvynė rusai niekad nebuvo mums, nebus ir dabar, kada patis usai kenčia didžiausį skurdą.

Š. L. K. SAJUNGOS SUVAŽIAVIMAS.

(Atsibuvo 1 sausio, bet aprašymas prisunstas labai vėlai).

Š. L. K. Darbininkų Šv. Juozapo Sajungos Delegatų Suvažiavimas įvyko 1 sausio 1918 m., Bellshill'o blaivininkų ir sąjungiečių svetainėje. Delegatų atvyko iš šių kolonijų: Burnbank, Craignenk, Glasgow, Carfin, Blantyre, Hamilton, Bellshill. Suvažiavimo vedėju išrinkta J. Kiveris, raštinkininku A. Karuža.

1. Perskaityta protokolais pereito suvažiavimo. Pranešta apie Valdybos veikimą ir apie įvairius Organizacijos reikalus.

2. Kilus klausimui įneštų į spaustuvę šerų bei pajų apsvartyma plačiai. Paaikšėjo, kad del y, atingų laikų ir del pabrangimo visų spaustuvės reikalų, del sumažėjimo įplaukų ir išlaidų padidėjimo, dabar spaustuvė negali atsilyginti su šerinkais-dalininkais. Laikraštis turi eiti kaip ejęs, tai gerai jei galės pats apsimokėti, nekaltant apie skolų šerinkams gražinimo. Todėl vienbalsiai Delegatų nutarta:

a, Šerai bei dalis dabar nebus gražinama iki nepagerės laikai. Laikams palengvėjus bus visiems atlyginta, dabar gi sulig Delegatų nusprendimo visi šerai-dalis skaitoma neatimtinais. Todėl nusprenta nė vienam šerinkui, kurs turi įdėjęs nė daugiau £1, dalių dabar negražinti iki kito Delegatų Suvažiavimo, kada vėl klausimas bus svarstoma.

b, Kieno yra įdėta dalis daugiau neg £1, tai tiems sulig pareikalavimo bus atgrazinta viskas, kas virš £1 įdėta (pav: jei įdėta 30 šil.-bus gražinta 10/, jei įdėta £2 -bus gražinta £1 ir tt.

c, Suprantama, jei kas turi perėmęs šerą bei dalį nuo kito žmogaus-jis perima podraug ir jo apybvavimus: vadinas, nors greta to turėtų dar savo vargų £1 įdėjęs, negali reikalauti, kad jam būtų dalis gražinta tuojau.

3. Svarstyta kas link laikraščio leidimo. Išreikšta pageidavimas, kad eitų kaip ejęs, nemažėtų, bet galutinai klausimas sumažėjimo ar padidėjimo palikta Administracijai, prisitaikant prie aplinkybių,

4. Išduota atskaita iš 1917 m. spaustuvės įplaukų bei išlaidų. Apyvarta buvo dikta: £562-10-3½ įplaukų (už 11 tik mėnesių) buvo £582-7-7½ išlaidų (už 12 mėnesių).

5. Išrinkta Centro Valdyba 1918 m. Pirmininku D. Strungys, pagalbininku V. Miliunas (Blantyre), kasierium kun J. Norbutas, raštinkininku J. Vencius, revizoriafs A. Karuža ir A. Sakalauskas. Administratoriumi ir finansų raštinkininku vėl išrinkta J. Valaitis.

Suvažiavimas išreikškė padėkavonę Centro Valdybai už pereitų metų veikimą, ypač J. Valaičiui už administracijos sutvarkymą ir kun. Norbutui už laikraščio redagimą.

Suvažiavimo pirm. J. Kiveris.
Suvažiavimo sek. A. Karuža.

SKAITYKITE IR PLATINKITE

„IŠEIVIŲ DRAUGA“

ateitis prašius

Taikos Klausimas.

Vokiečiai Nori Lietuvos.

AVINAI IR VILKAI.

Žiurint į vokiečius ir rusų derybas apie taiką prisimena sena pasaka avinų ir vilkų. Sakoma, kitą kartą avinai sumanę susitaikinti su vilkais. Vikai tam pritarę. Pradėta derybos. Ir būtų įvykusi taika, jei būtų vilkai norėję atsisąžinti avienos. Bet vilkai nepanorėjo ir išsiol avinams kailį nera.

Paimk šiandien rusus vietoj avinų, vokiečius vietoj vilkų ir pasaka pasidarys tikrenybe, šių laikų istorija.

Rusų naujoji valdžia pradėjo su vokiečiais derybas apie taiką. Rusų politikai naujai iškepti manė kad tai pigus bus kriukis: tik pasakys ir bus padaryta. Bet vokiečiai pradėję derybas neilgam galėjo paslėpti savo vilkų dantis, tuoj yla iš maiso išlindo. Ir kasdien labiau lenda. Taika tarp rusų ir vokiečių šiandien jau rodo tik toki bus, kaip tarp vilkų ir avinų.

Rusų sąlygos, taip pasakius, buvo šiekios: susitaikinsime, busme bičiuliai, mes atiduosim ką turime jūsų, jūs atiduosit ką turite mūsų. Ir bus taika.

Vokiečiai ant to atsako: gerai sutinkame su jūsų pasiūlymumu. Atiduokit tuoj ką turite mūsų o ką mes turim jūsų-tai jau ne jūsų, o mūsų, tai ir nereikia to jums atiduoti. Bus zgada ir meilė, kaip jums tris skuras nulupsimė sau ant kailinių.

Toks šiandien taikos klausimo padėjimas. Vokiečiai reikalauja iš rusų visko neduoda jiems ničnėkio. Ir laiks nuo laiko primena del rusų, kad ne rusai karę laimėjo ir todėl nebus taip kaip rusai nori.

Kalbant be prilyginimų, štai ko reikalauja įvairios kariaujančios šalys:

1. *Rusai.* Taikos ant lygių: rusai atiduos visus savo užimtus kraštus; vokiečiai ir austrijokai turi apieisti Kuršą, Lietuvą, Lenkiją ir Ukrainą; jokių atlyginimų; kad vokiečiai iš tų kraštų išsinešdins-tai tų kraštų gyventojai nusitars kaip susitvarkyti, prie ko prisidėti ar nesidėti; kareiviai abiejų šakių atimama nuo fronto, tos pačios sąlygos Rumunijai, Austro-Vengrijai, Turkijai ir Bulgarijai..

2. Vokiečiai su savo talka. Taikos ant „lygių“, bet lygybę išaiškinus savotiškai; rusai tuoj atiduos viską ką turi nesavo, paleis kariūmenę ir susitaikins su vokiečiais; vokiečiai kariūmenės nepaleis ir nesitrauks iš niekur, Kuršas, Ryga, Baltijos jurių užimtos salos jau ne rusų, tai jų rusams nereikia gražinti; tų vietų gyventojai jau pasisakė norį prigulėti prie Vokietijos, tai Kuršas ir Lietuva bus vokiečių; Lenkija irgi jau ne rusų ir irgi pasisakė norinti prigulėti nuo vokiečių talkos; tai ir Lenkijos kariūmenės neapleis; kas mano-tai ne tavo, o kas tavo-tai mano; bus tai taika ant lygių; o jei rusai nori spardyti, tai vokiečiai turi kariūmenę, reikia atminti, kad ne rusai pergalėtojai.

Tokią giesmę išgirdę rusų vadai socialistai, Trockis ir Ko. nustebo, įpyko, apšandijo Kaizerio tvarką ir vokiečių norus paskelbė pasauliui kaipo begiediškus, nepriimtinius. Bet užstojimui už Lietuvos, Lenkijos ir Kuršo, reikalus teturėjo didelį maišą žodžiu: pabėrė gausiai, užvedė su vokiečiais diskusijas-ginčą. Tik kad socialistai vokiečius gąsdino liežuviu, vokiečiai gąsdino gerai apginklotais savo pulkais. Rusai pradėjo smukti, vokiečiai pustis: arba sako kaip mes norim, arba lupsmė jums kailį vėl.

Pirmiausiai, rusai pareikalavo, kad derybos būtų ne ant vokiečių valdžioj esamo grunto, bet Stokholme, Švedijoje, kur bus liuosiau tartis ir galės lengviau pritraukti prie derybų kitas kariaujančias šalis.

Vokiečiai atsakė: arba ant mūsų grunto, arba niekur. Mat, jiems baimė, kad rusų talkininkai neįsikystų ir nesugadintų komedijos: rusus vienus lengviau tikisi apgauti bei įbauginti. Trockis nusileido ir veda derybas ant vokiečių užimto grunto.

Vėliau socialistai pareikalavo, kad vokiečiai pasidėtų pasitraukti iš Lietuvos, Kuršo ir Lenkijos. Vokiečiai nesutiko griežtai. Aiškiai, nori pasisavinti mūsų tėvynę Kuršą ir Lenkiją. Socialistai Trockio ko ir čia nusileido, veda diskusijas, ir kad ko geru, gal „padovanos“ del vokiečių lietuvius, latvius ir lenkus, atiduos vokiečiams vergauti: negalima pranašauti, bet tai galimas dalykas: kas kartą ima smukti-tas visai gali smukti, nes kur trumpa-ten truksta. Šiauriasi dabar labai pagintinai, stovi už mūsų laisvę bet su laikų gal apsispras ir paliks vokiečiams gaspadorauti. Pas vokiečių-vienybė pas rusų kas sau tempia, tiek skurų vokiečiai ners-kiek prigriebs, palikę diskusijas rusams.

Labai gerai taika. Bet jei taika bus ant tų sąlygų, ant kokių turia avinai su vilkais, biznis...del avinų. Verčiau ragus statyti.

Šiandien vis dar nesimato, kad būtų arti taika toki, kuri užtikrintų Lietuviai laisvę bei gerovę. Užtai grąšo taika, kuri parduos lietuvius vokiečiams sudušia ir kunu.

Idomus gąsdinimas, kokio griebiasi Trockio Ko. valdžia prieš vokiečių norus. Vokiečiai gąsdina: jei nepasiduosit geruoju-tai atėję visus aplūpsime bloguoju. Trockis gąsdina vokiečius: jei girdi norėsit perdaug-neduosim, bef karę tensim, nors neturime kas kariautų. Jus, girdi, galėsit ateiti, užimti Petrogradą, Maskvą ir ką kitką. Bet kas jums pelno iš to bus? Rasit milijonus alkanų gyventojų, kuriuos gausit šerti arba išmušti, rasit ant šimto mylių sunaikintą šalį. Drebėkit storpilviai, storkakliai tranai.

Tas gąsdinimas ne tiek gal vokiečiams bausis (kas žin ar jiems baimė, kad keli milijonai rusų badu išmirs), kiek parodo Rusijos tikrą apgailėtina padėjimą prie „sociališką“ surėdymo. Pats Trockis pripažinstą, kad Rusijoje badauja milijonai žmonių Petrograde ir Maskvoje, kad visa šalis apiplėšta, sunaikinta ir nuubaginta. Jug vokiečiai nebuvo toliau nuėję, neg dabar stovi, už rusų fronto tik patis rusai viską aprubuvojo ir apiplėšė. Trockis sako, kad ant šimtų mylių už rusų fronto (rusų pusėj) šalis sunaikinta, išdraskyta. Kas išdraskė? Naujoji betvarkė, įnešta Trockio Kompanijos.

MAŽOSIOS LIETUVOS Belaisviai Rusijoje.

(Belaisvių laiškas).

Simbirskas, 18-31-16.

Gerbiameji! (Laiškas rašytas į F. Bortkevičienę, L. Globos pirmininke).

Prašau atleisti man, kad Tamstą su mūsų Prūsų lietuvių nelaisvininkų reikalais užklapatiju. Mes esam čia iš prūsų Lietuvos 2,000 asabų grynų lietuvininkų. Jau dabar bus metai ir bertainis, kaip esame iš tėvynės paimti. No to laiko nebėsame, nei žodžio lietuviškos viešai apsakant girdėję net yra vegere kada nors lietuviams lietuvių kalboje dalinama. Skaudų širdžiai darosi kad mes Prūsų lietuviai taip visai nuo savo giminės brolių iš didžiosios Lietuvos esam praroti. Lenkiškas Komitetas rupinasi gana stropai už katalikus, dalindamas jiems gausias dovanas, o ir dvasiškai jų nepamiršdamas. Mozurams andai tapę Simbirsko luterų bažnyčioje Dievo služba ir išdalavimo večerė ju kalboje nulaikyta, o ir pinigiskai jei yra šauiniai pašelpiami. Bet bėda su mūsų „Prusininkėliais“. Nieks neatsimena mūsų. Ar-gi dyvai bus, kad mes istautėsimė ir dvasiškai nuskursime. Andai buvo Simbirskė „Globos“ igalietinis p. Valaitis atvažiuavęs. Mužu su juo pažinstamu ir nuėjome pas čionai gyvenanti kuniga iš prūsų Lietuvos (kun.

Radke) su reikalais pasikalbėti. Kalboje kunigas išsitarė, kad jis turės džiaugtis, germinacija ir čion spėriai plėtojas. Nes jis sutikęs neseniai vieną senelį 70 m. iš savo parapijos, kurs namie vos ne-vos vokiškai šį-tą supratęs, bet dabar jį, kunigą, gražiai vokiškai įkalbinęs. Manykite tikt: seneliai istautėja, o ką bereikalauta nuo jaunuomėnės? Neseniai tapo liuterių bažnyčioje Simbirske večerė išdalyta del belaisvininkų, gailu buvo žiurėti, kaip lietuviai tautiškuose rubuose kur juos galima iš tolo tarp tautiško tukstančio kitų išpažinti, ėjo vokiškoje kalboje išpažinties ir večerės dalijime. Klausiau vieno mano pažinstamo, atsiliepė „jau gana ilgai čion gyvenu, tankiai einu į bažnyčią ant pamaldų, taigi jau siek-tiek pramokau vokiškai, kad galiu pasekti kunigo kalbą“... Man žodžių truksta savo gilų gailėstj del tautiško prastojimo per mūsų vientaučius iš Dibžios Lietuvos pranešti. Jus jug esate laisvi, galite savo valstybės kalbą žinoti atsakančiai, kur su prašymais reikia kreiptis, kodėl-gi taip šaltai ir rustai į mus žiurite. Berods mes ne vienos tikybos su Didžiosios Lietuvos dauguma, mus nejungia tikyba, bet tautystė ir kalba. „Liuteriai ir katalikai, tegyvuoja mūsų muzikai!“-tarė kartą eilėse neužmirštas eilinininkas Girėnas (dr. Zauerveinas).

Mano pakarniausias prašymas yra todėl varde čia gyvenančių Prūsų lietuvių belaisvių siuskite mums kokį lietuvių kunigą liuteriškos vieros. Jei tokio nebutų, tai bent kalvynų vieros lietuvišką kunigą. Ale jei ką darote, darykit greitai, siuskite kunigą dar gavėnios laike būtų verbos laike arba verbojė (nuo 3-9) IV) kad galėtų Prūsų lietuviai išpažinti ir večerės vartojimo eiti. Po tam turėtų bent katrą mėnesį po kartą lietuvišką Dievo službą čionai nulaikoma buti.

Jei manote kunigą siųsti, tai parupinkite iš vyriausybės (ministerijos) pavelijima, kad būtų leidžiama Dievo službą nulaikyti. Nes Simbirske gyvenantis vokiety kunigas ponas Leistas menkai lietuviams dvasios reikalams tai užjaučia, sako bukite, pakajingi kad bent vokiškai Dievo službą gaumat girdėt. Toliau neatleistinai reikėtų lietuviškų mokyklų del prūsų lietuvių belaisvininkų vaikų, nes gresia didžiausias pavojis, kad jie veikiaus maskoliais pastos, negu lietuviams pasilikis. Bet apie tai kitą kart plačiau.

Dabar meldžiu mano prašymą kaip galima greičiau įvykinti ir mums lietuvininką kleboną atsiųsti.

Lieku tamstos pakarnius
Jons Birškus

Simbirske,
Anenkovskji per. No. 4.
Smirnovo nam.

Korespondencijos.

BURNBANK. Sausio 13 po pamaldų pas mūsų susidarė jaunųjų kuopelė, užvardinta „Lietuvos Vyčiais.“ Narių abiejų lyčių prisirašė 22. Valdybon išrinkta: pirmininkas J. Jierauckas, kasininkė Ona Šlavinkciūtė, raštininkas Vincas Barteška, tvarkdarys Baltrus Kubilckis. Nusprenta mokintis panedėliais ir pėtnyčiomis gimnastikos, utarninkais lietuvių rašto ir skaitymo, sere domis ir ketvergais dainuoti, giedoti ir tt. Nusprenta kalbą vartoti tik lietuvišką. A. Danilaitis pasakė prakalbelę, apie Lietuvos praeitį, ragino mylėti savo tikyba ir savo tėvynę. Išreikšta padėka už pasidarbavimą vaikynui (17 m.) V. Barteškai. *Žilvytis.*

CRAIGNEUK. Sausio 6 čion perrinkta pašalpinės kuopos valdyba. Atliko ta pati. Nariai per spalį mėnesį tesumokėjo 11 š: mat, del išvažiuavimo Rusijon buvo kilusi suirutė. Dabar susitvarkė, atliko 21 narys. Per lapkričio mėnesį sumokėjo jau £2-5-6, o per gruodį £1 10 0 *A Astr.*

LONDONAS: 30 Gruodžio šv. Onos moterų pašalpinė Draugija surengė atsisveikinimui vyrų vakarelį. Programas buvo gana įvairus ir turtingas: sutartinės dainos ir solio, deklamacijos, monologi ir vaidinimas komedijelės „Gudrus Durnius“.

Viskas atlikta gana gerai. Pažymėtina, kad trukstant vaikinių pačios moters ir merginos jų roles atlošė ir da teip puikiai, kad publika nepažino. Ypač pasisėkė O. Jakt, nuduoti girtuoklių jauniki: vyriską balsą ir girtuoklio sukrovimus.

Iš J. Sav. buvo puikus, augštas, dužas uredninkas, New Yorke tiktų už policmona, vien tų balsas buvo per plonas.

Publikos prisirinko pilna salė. Visi gerėjosi, džiaugėsi, linksmėnėsi, bet man kaž-koks neįaukus, skaudus jausmas širdį varstė. Pirminė gulbių giesmė. Mat, sakoma, kad gulbės prieš smertį pragiasta. Taip ir mūsų gulbės moterelės pragydo prieš vargus, ašaras ir prieš smertį nevienu gal iš musiškių vyrų. Tuoj ant rytojaus kaip pradėjo mūsų vyrus šluoti in kariūmenę, tai mažai jau kas liko.

Kurį tik pašaukė į Whitehall jau nebepaleido nei atsisveikinti su savo šeimyna. Ima sveikus ir ligotus. Pasveiks, girdi, kareivių ligonbutyje.

Kurie Rusijoje netiko ir baltus bilietus gavo, čion tiko.

6 diena sausio turėjome metinį parapijos mitingą. Pasirodo, kad skolų dar yra £1570. Pereitais metais numazinta skolos £120.

Į pirmininkus išrinko J. Slezniką. Kiti ponai tie patys liko: A. Parulis išdininkas, A. Rudzevičius raštininkas. Trukstant vyrų merginos apsiemė būti parapijos kolektoariais.

Prieš Kalėdas Lenkų Fondas atsisakė tūliaus šelpiti mūsų moteris, kurių vyrai išvažiuavo Rusijon. Dar Board of Gaurdians moka pašalpas. Seniaus pavydėdavo 7/6 arba 5/6 toms, kurios neturi vaikų. Grašinosi jas užmušti, į kleba neįsileisti o jų pinigais išsidalinti tarp savęs. Ir klebonui prasino špygomis akinių stiklus suvaryti į akis ir į Kaizerį meldėsi, kad jo pirmininė bomba neaplenktų klebono ir sudraskytų į skutus. Bet dar viskas advernai virto. Moters bevaikės vieton 5/ arba 7/6 dar gauna po 12/6, o moterims su vaikais numušė po 2/6 ant kiekvieno kudikio. Dar gal pamatys kur baugiaus buvo gero ir teisybes.

Rezervistas.

LONDON. Pas mūsų visi lietuviai pristatyta britų kariūmenė: išliko 6 ar 7 nepašaukti (žinoma, atmetus senius-Red). Ypač netikusis britų pasielgimas tai vertimas lietuvių stotį į žydų batalijonus. Sausio 6 per metinį Parapijnės Draugijos susirinkimą išduota atskaita iš parapijiniu turto. Per 1917 m. jeigų buvo apie £691-2, išlaidų £665-1. tai atliko £26-1. Bet ačiu tam, kad da kartų į metus cita klebono renkant ekstra. Šiaip būtų buvęs deficitas. Parapija skolų turi dar apie £1600. Parapijinės nariai, atlikę nuo kareiviavimo, vietoj 3 d. nusprendė mokėti po 6 d. į savaitę. Valdybon išrinkta: pirmininkas J. Sleznikas, kasininkas Ant. Barulis, raštininkas A. Rudzevičia.

Lietuviško Kliubo atskaita parodo, kad turto Kliubas dabar turi £110-12-1. Valdybon išrinkta: pirmininkas A. Bruže vičia, kasininkas J. Adomavičia, raštininkas K. Navickas. Pakelta mokėstis: vietoj 3 d. jau 6 d. į mėnesį.

„Rutos“ ir „Blaiivybės“ susirinkimai atidėta ant toliau del vėlybė laiko. Pastebėtina: seniau mūsų cicilikelių moteris kaip įmanydamos dergdavo mūsų kleboną, kun. Matulaitį, kitos gyvendavo jaučių moterystėje, klebonas vos galėdavo prisikraidinti susiženyti žmoniškai. O dabar tos pačios moteris lenkiasi prieš patį kleboną į dvilinkę, prašo paliudyti, kad tikrai tekėjusios ir galėtų gauti pašalpa. Pildosi lietuvių patarlė: nespjauk į šulinį, nes reikis iš jo yandeni gerti. *Londonietis.*

"SANTARA"
 DEMOKRATINĖS TAUTOS
 LAISVĖS SANTAROS
 LAIKRAŠTIS.
 KAINA
 Aštuoni (8) rubliai
 6 mėnesiams . . . 5-50.
 3 mėnesiams . . . 2-80.
 1 mėnesiui . . . 1-00.
 N—10 k. (2. pusl.), 15 k.
 [(4. pusl.)
 Užsieniose du kartus
 brangiau.
 Redakcijos Adm.
 racijos adresas: Petro-
 grad, Baskov per. 32, 6.
 Tel. 484-04.
 Skelbimo petito (½) eilutė
 1 puslapyje — 1 rublis, 4-
 ame puslapyje — 75 kap.
 Adreso pamainymas — 40
 kap.
 „SANTARA“ eis antradi-
 eniais ir penktadieniais.

SKAITYKITE IR PLATINKITE
Lietuvių Darbininkų Sąjungos
 Laikraštį
"DARBININKA"
 EINA UTARNINKAIS, KETVEČIAIS IR SUBATOMIS
 Jame rasite žinių iš viso pasaulio.
 "DARBININKAS" visuomet turi viso to, kas darbininkui
 svarbu, naudinga, indomu ir suprantama.
Prenumeratos Kaina:
 Tris Kartus savaitėje metams \$3 00
 Vieną kartą savaitėje " \$1.50
 Bostono apielinkeje " \$4.00
 Užrubežyje " \$4.25
 Vienas numeris 3c.
 Reikalaukite pas agentus arba
"DARBININKAS"
 242 W. Broadway, So. Boston, Mass.

Lietuvis skriporius.
A. RUPEIKA,
 111 (2 up) NORFOLK STREET,
 GLASGOW S. S.
BLAIVYBĖS DR. C-ro K-to ADRESAI:
 Kasierius: J. Vanagaitis,
 12 Camden Str.,
 Glasgow S. S.
 Finansų rašt. J. Vencius,
 281 Eglinton Str.,
 Glasgow, S. S.
 Protok. rašt. A. Danilaitis,
 2 Bertram Str.,
 Burnbank.
 Valdybos nariai: D. Strungys,
 116 Main Str.,
 Bellshill.

PAŠALPINĖS DR. C-RO VAL. ADRESAI:
 Pirm. P. ŠLIVINSKAS,
 80 Main Str., BELLSHILL.
 Vice-pirm. V. MILIUNAS,
 41 Auchinreah Rd., BLANTYRE.
 Kas. K. STEMPLYŠ,
 268 Main Str. BELLSHILL.
 Fin. rašt. A. KARUŽA,
 24 Hamilton Rd., BELLSHILL.
 Prot. rašt. J. KISIELIUS,
 41 New Orbiston, BELLSHILL.
 Revizoriai:
 J. LIUTKEVIČIUS,
 2 John Str., BELLSHILL.
 J. ŽILA,
 17 Errol Str. GLASGOW.

Su naujais 1917 metais eina toliau regu-
 liarai kas mėnuo literatūros, mokslo, visu-
 menės ir politikos mėnesinis laikraštis papi-
 ginta kaina, tikta už \$2 metams.
"PAŽANGA"
 „Pažanga“ yra mėnraštis ir skiriama
 prasileidusiems lietuviams ir apsilaukū-
 siems darbininkams.
 „Pažanga“ sutraukė prie savęs ga-
 biausius Amerikos ir Europos lietuvių rašy-
 tojus ir pripildoma, todėl, originaliais raštais.
 „Pažangoj“ gvildenama aktualiai lie-
 tuvių tautos klausimai.
 „Pažangoj“ rasi dailiosios literatūros,
 nes jai bendradarbiauja talentingi Amerikos
 ir Europos literatai.
 „Pažanga“ pažymi įvairius pažangos
 apsisprendimus.
 „Pažangoj“ per tai plati dirva jauniems
 literatams ir mokslo vyrams parodyti savo
 gabumus ir juos lavinti.
 Metinė prenumerata \$2.00, pusmetinė
 \$1.00, atskiras numeris 18c. Agentams didė-
 lis nuosimtis.
 Visuose Redakcijos ir Administracijos rei-
 kaluose kreipkitės šio adresu:
"PAŽANGA"
 614 W. Mahan Ave,
 Mahanoy City Pa. U. S. A.

**DIDŽIAUSIA ir ENIAUSIA
 LIETUVIŲ ĮSTAIGA VISOJ
 BRITANIJOJ.**
Varpas L^{td} DRAUGOVĖ.
 Krautuvė visokių valgomų ir šiaip
 kitokių daiktų.
DRAPANŲ KRAUTUVĖ.
 Vyriskų ir moteriškų aprėdalu.
 Dirbtuvė moteriškų rūbų pagal nau-
 jausios mados, kiekvienai pritaikinta.
WHOLESALE ŠTORAS.
 Perkupčiams arba į kitas kriautu-
 ves parduodama daug pigiaus.
 Kas ką nori gauti ar dažinoti mel-
 džiame kreiptis ant žemiau padėto ad-
 reso:
VARPAS L^{td}
 104-11b Main Street,
 Bellshill, Lanarkshire.

Puikus Musu---
Sieninis KALENDORIUS,
 su Pavekslais. Jau gatavas.
 Reikalaukit pas „IŠEIVIŲ
 DRAUGO“ agentus be spaustuvių
KAINA 6 d.
 Su prisimintu 7 d.

SAJUNGOS C-ro K-to VALDYBOS adresas
 Pirmininkas: D. Strungis, 116 Main Str.
 Bellshill.
 Kasierius: kun. J. Norbutas, Mossend.
 Kasos globėjai: J. Širmulis, 98 Kidston str.,
 Glasgow, S. S. ir J. Vanagaitis, 12 Camden
 str., Glasgow, S. S.
 Revizoriai: S. Pazikas, 26 Gordon Terrace
 Shotts, A. Karuža, 20 Hamilton Road
 Bellshill
 Valdybos narys: J. Pečelis, 53 Dunn str.,
 2 up), Bridgeton, Glasgow.

Knygos! Knygos! Knygos!
 Kas mėgsta gražių, naudingų, juokingų
 ir pamokinančių pasiskaitymų knygutes,
 tesikreipia į mūsų spaustuvi „Išėivių
 Draugas," 281 Eglinton Street, Glasgow,
 (Scotland). Nes pas musų
Galima Gauti Pigiai.
 Įvairios knygutės savo ir kitų firmų
 leidimo:
 1. **SVIETO PARĖJUNAS.** Trankymasis po
 Vokietiją, Luksemburgą ir Daniją. Iš se-
 no darbininko atminimų. Surinko Išėivis.
 Apsaka iš darbininkų emigrantų gyve-
 nimu, jų vargų, rūpesčių ir džiaugsmų.
 Dikta knygutė, gražiai išleista.
 Kaina Škotijoje 1/3, Amerikoje 35 ct.
 2. **CICILIZMO EVANGELIJA** sulig **BARA-
 BOŠIAUS.** Diktoka knygutė, aprašanti
 socializmo mokslus. Labai juokingi ap-
 rašymai eilės bei prozoj. Kas mėgsta svei-
 ką juoką, tiems ta knygutė nepakeičiama.
 Kaina Škotijoje 0-8d, Amerikoje 25 ct.
 3. **SUGRIAUTAS LIZDAS.** Graži apysakė
 iš šios karės. Gaudus aprašymai.
 Kaina Škotijoje 3d., Amerikoje 10 ct.
 4. **KARĖS AUKOS.** Gražiai išleista apy-
 sakė iš šios karės. Parašė Išėivis. Baigia-
 ma išarduoti.
 Kaina Škotijoje 3d, Amerikoje 10 ct.
 5. **PASKUTINIOJI TITANIC'O KELIONĖ**
 Parašė Išėivis. (Išarduota visa laida).
 6. **LIETUVOS VARGAI.** Aprašymas Lie-
 tuvos padėjimo po vokiečių jungu. Gra-
 žiai išleista knygutė.
 Kaina Škotijoje 2d, Amerikoje 6 ct.
 7. **PASKUTINIEJI METAI TĖVYNĖJE.** Iš
 seno darbininko atminimų. Puikus apra-
 šymas-darbininko gyvenimo. Surinko Iš-
 eivis. Dikta knygutė, (baigiama išarduoti).
 Kaina Škotijoje 8d, Amerikoje 25 ct.
 8. **SVAIGALŲ ITEKMĖ I ŽMOGU.** Labai
 gyvas, pilnas pavyzdžių aprašymelis su pa-
 veikslais blaiivybės veikėju. Tą knygutę
 kiekvienas parskaitys be nuobodumo ir
 supras be vargo.
 Kaina: Škotijoje 5d., Amerikoje 10 ct.
 9. **KĄ GERO DUODA „SOCIJALISTAI“**
 Kaina: Škotijoje 1d, Amerikoje 3 ct.
 Spaudoj tebėra: *Lyra ir Satyra; Ško-
 tijos Lietuviai; Jonas Laucius ir Naujoji
 Tvarka.*
**KITŲ IŠLEISTOS KNYGOS
 LAIKOMA PAS MUSŲ:**
 1. **GURKLIUTĖS EILĖS.** Kaina 5d.
 2. **VAIZDELIAI.** (Progros belaukiant, In-
 domi vieno laikraščio pradžia—ir tt).
 Dailiai surašyta ir išleista knyga.
 Kaina..... 1/3.
 3. **SVARBUS KLAUSIMAI.** Ar yra Dievas?
 Ar Kristus yra Dievas? Ar žmogus turi
 dušią? Ar kilo žmogus iš beždžionės? Ar
 apsunkina žmogų Dievo įsakymai. Parašė
 F. V. — Kaina..... 5d.
 4. **IŠ PO DARBININKO PLUNKSNOS.** Pa-
 rašė F. V. — Kaina..... 2½d.
 5. **DARBININKO DOVANELĖ** Darbinin-
 kams. Parašė F. V. Kaina..... 2½d.
 6. **APIE RELIGIJOS PRADŽIĄ IR JOS
 REIKALINGUMĄ.** Parašė kun. J. Zidanavi-
 čius. — Kaina..... 5d.
 7. **LIETUVIAI KATALIKAI IR KITOS SRO-
 VĖS.** Parašė Uosis. Kaina..... 5d.
 8. **LIUDVIKAS WINDHORST'AS,** vokiečių
 katalikiškos visuomenės budintojas.
 Kaina..... 2½d.
 9. **ŽYDŲ KARALIUS.** Drama. Vertė J. M.
 Širvintas. Kaina..... 1/3.
 10. **NETIKĖJIMO PRIEŽASTIS.** Parašė K.
 V. K. Kaina..... 5d.
 11. **IMK IR SKAITYK.** Parašė F.V., P. G.
 ir F. K. Kaina..... 2½d.
 12. **TEISYBĖS VARDAN.** Kaina 2½d.
 13. **KOMEDIJELES.** Parašė Ursulė Gur-
 kliutė. Kaina..... 5d.
 14. **KATALIKŲ SPAUDOS SAVAITĖ.** Pa-
 rašė J. E. K. ir U. Kaina..... 2½d.
 Galima gauti ir kitokių knygų sulig
 pareikalavimu. Čia parodyta knygų kai-
 nos su prisimintu visur spaustuviės kas-
 tais. Imantiems daug ekzempliūrių duo-
 dame didelius nuosimčius.
"IŠEIVIŲ DRAUGAS."
 281 Eglinton Street,
 Glasgow.

**NEBUK BE KATALIKIŠKO
 LAIKRAŠČIO.**
 AR esi susipažinęs su visais lietuvių katalikiš-
 kais laikraščiais? Susipažink su visais ir pasi-
 rinkęs sau patinkamiausią užsirašyk jį. Jei dar
 neesi susipažinęs, tai parašyk laiška ir paprašyk,
 kad ašysų pasižiūrėjimui. Visi savaitiniai ir
 tankiau einantieji laikraščiai siunčiami pasižiūrė-
 jimui dykai.
 Niekas neprivalo būti be katalikiško laikra-
 čio. Reikia kiekvienam bent vieną katalikišką
 laikraštį užsisakyti ir skaityti. Reikia žinoti,
 kas katalikų visuomenėje veikiama, reikia vis
 tėti gyvenimo bėgi, reikia pažinti katalikiškas
 įstaigas, organizacijas. Tą pažinsime sekdami
 spaudą.
 Tie, kurie neskaity katalikiškų laikraščių
 lengvai esti visokių atskalūnų suklaudinami, tokie
 tiki atskalūnų žodžiams ir kelia netvarką mūsų
 katalikiškose organizacijose, dr-jose, kuopose,
 patapijose ir visokiame veikime. Tai tokie pa-
 daro trukdytojai naudingų, gerų darbų.
 Tokių suklaudinų lietuvių katalikų yra ne-
 mažai ir jie daug blėdės pridaro. O tai taip
 yra, kad jie neskaity katalikiškų laikraščių.
 Prie palaikymo katalikiškos spaudos mus
 ragina popiežiai, vyskupai, kunigai ir visi apvie-
 stumai. Šiais laikais nepakanka geram katalikui
 pasigimėlinai atlikinėjimu katalikiškų apeigų.
 Reikia prisidėti prie katalikiško veikimo, prie
 katalikiškos spaudos palaikymo ir platinimo.
 Buk skaitytoju bent vieno iš sekančių laikraščių:
"DARBININKAS,"
 Metams tris kartus savaitėje \$3.00, vieną kartą
 savaitėje \$1.50.
 242 W. Broadway, South Boston, Mass.
"DRAUGAS,"
 (Dienraštis)
 Metams \$7.00, Savaitinis Draugas metams \$3.00
 1800 W. 46th Street, Chicago, Ill.
"VYTIS"
 (Du ar tu mėnesyje)
 Metams \$1.50, pusė metų 75 c.
 731 W. 18 Street, Chicago, Ill.
"IŠEIVIŲ DRAUGAS"
 (Savaitraštis)
 Metams 2 dol., pusmečiui 1 dol.
 281 Eglinton St., Glasgow S.S., Scoll.-nd
"TIKYBA IR DORA"
 (Du ar tu mėnesyje)
 Metams 75 c.
 1631 W. North Avenue, Chicago, Ill.
"MUZIKA"
 (Mėnraštis)
 Metams 3 dol., pusmečiui 1 dol. 50 c.
 P. O. Box 172, Brooklyn, N. Y.
"PAŽANGA"
 [Mėnraštis]
 Metams 3 dol., pusm., 1 dol. 50 c., atskiras
 numeris 25 c.
 P. O. Box, 204 Girardville, Pa.
"ŽVAIGŽDĖ"
 [Savaitraštis]
 Metams 2 dol.
 3554 Richmond Street, Philadelphia, Pa.
"GARSAS"
 [Savaitraštis]
 Metams \$2.00
 456 Grand Str. Brooklyn, N. Y.
"ŽVIRBLIS"
 [Mėnraštis]
 Metams 1 dol., pusmečiui 75 c.
 242 W. Broadway So. Boston Mass.
"ŠVIESA"
 [Du ar tu mėnesyje]
 Metams 50 c.
 46 Congress Avenue, Waterbury, Conn.
"TAUTOS RYTAS"
 [Mėnraštis]
 Metams 50 c.
 314 Mahoney Avenue, Mahoney City, Pa.
"MOKSLEIVIS"
 [Mėnraštis]
 Metams 1 dol.
 P. O. Box 82, Westfield, Mass.